

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamento (ES) Nr. 531/2012 taisyklės, taikytinos didmeninėms tarptinklinio ryšio rinkoms“

(COM(2016) 399 final – 2016-185 (COD))

(2017/C 034/27)

Pranešėjas: **Raymond HENCKS**

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2016 7 4 Europos Vadovų Taryba, 2016 7 7
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnis (COM(2016) 399 final – 2016-185 (COD))
Atsakingas skyrius	Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius
Priimta skyriuje	2016 10 6
Priimta plenarinėje sesijoje	2016 10 19
Plenarinė sesija Nr.	520
Balsavimo rezultatai (už/prieš/susilaikė)	224/3/4

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK visada aktyviai pasisakė už bet kokių papildomų mokesčių už tarptinklinio judriojo ryšio paslaugas panaikinimą. Jis remia Komisijos iniciatyvas, kuriomis siekiama „tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis“ (angl. *roam-like-at-home*) nuo 2017 m. birželio 15 d., ir pastangas pašalinti didmeninės tarptinklinio ryšio rinkos nepakankamumo problemas, dėl kurių gali nepavykti pasiekti šio tikslo.

1.2. Naikinant tarptinklinio ryšio paslaugų mokesčius reikės imtis prevencinių priemonių, kad operatoriai dėl tarptinklinio ryšio mokesčių panaikinimo sumažėjusių pajamų nekompensuotų didesniais nacionaliniais tarifais ar kitomis nesąžiningomis priemonėmis. Be to, svarbu užtikrinti, kad nacionaliniai tarifai, ypač siūlomų paslaugų paketu, taptų skaidresni, o reguliavimo institucijos, bendradarbiaudamos su vartotojų organizacijomis, parengtų standartizuotą informaciją apie kainų sudėtį.

1.3. EESRK mano, kad Komisijos siūlomos skambučių, SMS žinučių ir duomenų perdavimo tarptinkliniu ryšiu didžiausios vidutinės didmeninės kainos, kurias tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjui gali nustatyti lankomos šalies operatorius, yra pagrįstos ir turėtų suteikti pakankamai erdvės sveikai didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjų konkurencijai.

1.4. Tačiau EESRK labai abejoja dėl svarstomu pasiūlymu dėl reglamento operatoriams suteiktos naujos galimybės susiderėti dėl „novatoriškų didmeninės kainodaros sistemų“, o ne vien dėl reguliuojamų (didžiausių) kainų, kurios nebūtų tiesiogiai susietos su faktiškai suvartojamais kiekiais. Per komercines derybas, grindžiamas fiksuoto dydžio mokėjimais, išankstiniais išsipareigojimais arba pajėgumais, gali būti sudaromi neteisėti susitarimai, o stambieji operatoriai gali piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi, kaip ir operatoriai, turintys visą nacionalinę teritoriją apimančią tinklą, todėl nukentėtų smulkieji operatoriai ir virtualiųjų judriojo ryšio tinklų operatoriai ir visa tai būtų palanku esamiems oligopoliams bei dvišaliams tarptinklinio ryšio paslaugų teikimo susitarimams, kuriuos Komisija laiko dabartinių rinkos trūkumų priežastimi.

1.5. EESRK pritaria svarstomam pasiūlymui dėl reglamento, kad tarp operatorių iškilus ginčui dėl didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų rinkų nacionalinės reguliavimo institucijos privalėtų atsižvelgti į Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos (EERRI) nuomonę dėl taikytinų priemonių ir taip būtų užtikrintas darnesnis reglamentavimas minėtų nacionalinių institucijų lygmeniu. EESRK siūlo papildyti nuostatą dėl ginčų ir paraginti nacionalines valdžios institucijas prireikus paskatinti atitinkamus subjektus pirmiausia pasinaudoti neteisimine ginčų sprendimo procedūra.

2. Įžanga

2.1. Sąjunga siekia tikslo sukurti Europos žemyno ryšių infrastruktūrą, grindžiamą mokslo pažanga ir prieinamomis fiksuoto ir belaidžio ryšio paslaugų kainomis. Jį įgyvendinti, be kitų dalykų, trukdo per didelės ES tarptinklinio judriojo ryšio paslaugų kainos, gerokai didesnės už tą pačią paslaugą taikomas kainas šalies viduje.

2.2. Kadangi į nuo 2006 m. kartojamus Komisijos raginimus judriojo ryšio operatoriams sumažinti pernelyg dideles tarptinklinio judriojo ryšio kainas nebuvo atsižvelgta, 2007 m. Europos Sąjunga pradėjo įvesti didžiausią judriojo ryšio skambučių, vėliau SMS ir, galiausiai, tarptinklinio duomenų perdavimo Europoje didmeninėje ir mažmeninėje rinkoje tarifą (Europos tarifą) tikėdamasi, kad išvysraus sveika konkurencija ir naudotojai nebebus priversti mokėti pernelyg aukštų kainų.

2.3. Todėl didžiausios tarptinklinio balso ryšio, SMS žinučių persiuntimo ir duomenų, įskaitant MMS, perdavimo paslaugų kainos turėjo būti gerokai sumažintos (žr. toliau pateikiamą lentelę) siekiant galutinio tikslo visiškai panaikinti tarptinklinio ryšio mokesčius ir ES vidaus ryšio paslaugų kainas prilyginti nacionaliniu lygmeniu taikomoms kainoms.

	Skambučiai EUR/min be PVM			SMS EUR/SMS be PVM		Duomenys EUR/KB be PVM	
	Did meninė kaina	Mažmeninė atlikto skambučio kaina	Mažmeninė priimamo skambučio kaina	Didmeninė kaina	Maž meninė kaina	Didmeninė kaina	Maž meninė kaina
Vidutinė kaina iki 2007 9 1		0,7692	0,417	—	—	—	—

Reglamentas (ES) Nr. 717/2007

Didžiausia kaina 2007 9 1– 2008 8 31	0,30	0,49	0,24	—	—	—	—
Didžiausia kaina 2008 9 1– 2009 6 30	0,28	0,46	0,22	—	—	—	—
Didžiausia kaina 2009 7 1– 2010 6 30	0,26	0,43	0,19	0,04	0,11	1,00	—

Reglamentas (EB) Nr. 544/2009

Didžiausia kaina 2010 7 1– 2011 6 30	0,22	0,39	0,15	0,04	0,11	0,80	—
Didžiausia kaina 2011 7 1– 2012 6 30	0,18	0,35	0,11	0,04	0,11	0,50	—
Didžiausia kaina 2012 7 1– 2013 6 30	0,14	0,29	0,08	0,03	0,09	0,25	0,70

Reglamentas (EB) Nr. 531/2012

Didžiausia kaina 2013 7 1– 2014 6 30	0,10	0,24	0,07	0,02	0,08	0,15	0,45
Didžiausia kaina 2014 7 1– 2015 6 30	0,05	0,19	0,05	0,02	0,06	0,05	0,20
Didžiausia kaina 2015 7 1– 2017 6 30	0,05	0,19	0,05	0,02	0,06	0,05	0,20
Didžiausia kaina 2015 7 1– 2022 6 30	0,05			0,02		0,05	

2.4. Joks judriojo ryšio tinklas neapima visų ES valstybių narių. Todėl tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjai, norėdami teikti judriojo ryšio paslaugas savosios šalies vartotojams, kurie keliauja į kitą valstybę narę, turi pirkti didmenines tarptinklinio ryšio paslaugas iš lankomos šalies operatorių arba keistis su šiais operatoriais šiomis paslaugomis.

2.5. Be tarifų viršutinės ribos nustatymo, Sąjungoje taikytos ir struktūrinės priemonės, taip pat ir didmeninei tarptinklinio ryšio rinkai ⁽¹⁾. Taigi, judriojo ryšio tinklų operatoriai privalo:

- patenkinti visus pagrįstus prašymus suteikti prieigą prie tarptinklinio ryšio paslaugų, o atmesti prašymus suteikti didmeninę prieigą prie tarptinklinio ryšio paslaugų gali tik remdamiesi objektyviais kriterijais,
- vadovaudamiesi Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos gairėmis, paskelbti pakankamai išsamų standartinį pasiūlymą, kurį jie pateikia didmeninės tarptinklinio ryšio prieigos prašančiai įmonei,
- ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo pirmojo judriojo ryšio tinklo operatoriaus prašymo gavimo dienos pateikti prieigos prašančiai įmonei sutarties dėl tokios prieigos projektą. Didmeninė tarptinklinio ryšio prieiga suteikiama per pagrįstą laikotarpį, kuris neviršija trijų mėnesių nuo sutarties sudarymo dienos,
- ne vėliau nei per du mėnesius atsakyti į operatoriaus prašymą pradėti komercines derybas, siekiant aptarti ir standartiniame pasiūlyme nenurodytus aspektus.

2.6. Galiausiai Reglamente (ES) 2015/2120 nustatyta, kad nuo 2017 m. birželio 15 d., jeigu bus laikomasi sąžiningo naudojimo taisyklių ir tinkamo rinkos veikimo persvarstymo rezultatai bus teigiami, tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjai už atliktus ar priimtus reguliuojamus tarptinklinio ryšio skambučius, išsiųstas reguliuojamas tarptinklinio ryšio SMS žinutes ir pasinaudojimą reguliuojamomis tarptinklinio ryšio duomenų perdavimo paslaugomis tarptinklinio ryšio vartotojams bet kurioje valstybėje narėje netaiko jokių papildomų mokesčių prie savojoje šalyje taikomos mažmeninės kainos ir jokio bendro mokesčio už tai, kad užsienyje būtų galima naudotis galiniu įrenginiu ar paslauga.

2.7. Vis dėlto, konkrečiomis sąlygomis išimtinėmis, siekiant užtikrinti nacionalinio kainų modelio tvarumą, jeigu tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjas negali padengti visų realių ir numatomų reguliuojamų tarptinklinio ryšio paslaugų teikimo išlaidų, jis gali prašyti leisti taikyti papildomą mokestį. Tas papildomas mokestis taikomas tik tiek, kiek būtina siekiant padengti reguliuojamų mažmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų teikimo išlaidas, atsižvelgiant į taikytinas didžiausias didmenines kainas.

2.8. Tačiau iš didmeninių tarptinklinio ryšio rinkų peržiūros ataskaitos ([COM(2016) 398] aiškėja, kad numatytų struktūrinių priemonių nepakako tam, kad būtų padidinta konkurencija judriojo ryšio paslaugų vidaus rinkoje, kurioje nacionaliniai tarifai nesiskirtų nuo tarptinklinio ryšio tarifų.

2.9. Šios rinkų analizės rezultatai parodė, kad didmeninėms rinkoms dar būdingi tam tikri veikimo sutrikimai dėl oligopolinių situacijų ir dvišalių tarptinklinio ryšio susitarimų, pakaitinių produktų trūkumo didmeninėje rinkoje ir kainų, kurios, ypač duomenų perdavimo srityje, gerokai didesnės už numatytas išlaidas.

2.10. Kadangi didmeninė ir mažmeninė rinka glaudžiai susijusios ir tarp didmeninių bei mažmeninių kainų nėra pakankamai didelio skirtumo, „tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis“ tikslas tampa neįgyvendinamas ir struktūriškai neperspektyvus, ypač smulkiesiems operatoriams, virtualaus judriojo ryšio tinklo operatoriams ir didelius duomenų srautus perduodantiems operatoriams.

2.11. Iš to aiškėja, kad Komisija privalo pasiūlyti naują ES didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų rinkų reguliavimo priemonę.

⁽¹⁾ OL L 172, 2012 6 30, p. 10.

2.12. Reglamento (ES) 2015/2120 6d straipsnyje, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 531/2012, Komisija, be kita ko, raginama ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 15 d. pateikti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomos išsamios taisyklės dėl operatorių vykdomo sąžiningo naudojimo taisyklių taikymo, susijusio su reguliuojamomis mažmeninėmis tarptinklinio ryšio paslaugomis, teikiamomis už taikomą mažmeninę nacionalinę kainą. Po to, kai Komisija atsiėmė pirmąjį susijusį pasiūlymą, šiuo metu šis įgyvendinimo aktas yra sustabdytas.

3. Komisijos pasiūlymo turinys

3.1. Pasiūlyme dėl Reglamento (ES) Nr. 531/2012 peržiūros numatoma:

- 2017 m. birželio 15 d.–2022 m. birželio 30 d. laikotarpiu sumažinti didžiausią vidutinę didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų kainą:
 - skambučio: nuo 0,05 EUR/min. iki 0,04 EUR/min.,
 - SMS žinutės: nuo 0,02 EUR iki 0,01 EUR,
 - duomenų perdavimo paslaugos: nuo 0,05 EUR/MB iki 0,0085 EUR/MB,
- suteikti abiem didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų teikimo susitarimo šalims galimybę aiškiai susitarti tam tikrą apibrėžtą laikotarpį netaikyti reglamente nustatytos didžiausios didmeninės kainos,
- kilus ginčui tarp šalių, kurioje lankomasi, tinklo operatorių ir kitų su didmeninėmis tarptinklinio ryšio paslaugomis susijusių operatorių, nacionalinių reguliavimo institucijų pareiga dėl taikytinų priemonių kreiptis į Europos elektroninių ryšių reguliuotojų instituciją,
- nuo 2017 m. birželio 15 d. Komisija kas dvejus metus Europos Parlamentui ir Tarybai rengs pranešimą, grindžiamą EERRI surinktais konkurencijos raidos Sąjungos tarptinklinio ryšio paslaugų rinkose duomenimis.

4. Bendrosios pastabos

4.1. Ankstesnėse nuomonėse EESRK visada tvirtai pritarė Komisijos pasiūlymams dėl viršutinės tarptinklinio ryšio paslaugų kainų ribos nustatymo, kadangi mano, jog tai žingsnis teisinga linkme siekiant vidutinės trukmės laikotarpiu panaikinti bet kokius tarptinklinio judriojo ryšio mokesčius. Todėl galima tikėtis pritaranti naujiems Komisijos pasiūlymams, kuriais siekiama išspręsti didmeninės tarptinklinio ryšio paslaugų rinkos nepakankamumo problemas, dėl kurių gali nepavykti nuo 2017 m. birželio 15 d. pasiekti „tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis“ tikslo.

4.2. „Tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis“ klausimu EESRK primena, kad visuomet išpėdavo apie galimus neigiamus padarinius ir ragino reguliavimo institucijas imtis prevencinių priemonių, kad operatoriai dėl tarptinklinio ryšio mokesčių panaikinimo sumažėjusių pajamų nekompensuotų didesniais nacionaliniais tarifais ar kitomis vartotojų atžvilgiu nesąžiningomis priemonėmis, , prieigos prie tinklo apmokestinimu komunikacijai nė neįvykus (aktyvavimo mokestis).

4.3. Kad vartotojai iš tikrųjų galėtų naudotis „tarptinkliniu ryšiu savo šalies kainomis“ ir įsitikinti, kad nacionaliniai tarifai iš tiesų nepadidėjo, EESRK dar kartą siūlo reguliavimo institucijoms, bendradarbiaujant su vartotojų organizacijomis, parengti standartizuotą informavimo apie kainų sudėtį modelį siekiant užtikrinti didesnę tarifų, o ypač siūlomų paslaugų paketų, skaidrumą.

4.4. EESRK puikiai supranta, kad, nustačius didžiausias didmeninių paslaugų kainas, operatoriai turėtų įgyti galimybę kompensuoti savo išlaidas paliekant pagrįstą pelno maržą. Tačiau, kaip pripažįsta Komisija⁽²⁾, didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų teikimo sąnaudų įvertinimas yra sudėtinga užduotis, todėl pasirinkimo galimybių ir prielaidų bei netikrumo gali būti daug.

4.5. Atsižvelgiant į tai, kad didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų teikimo sąnaudas sudaro skirtingi elementai (skambučio judriuoju ryšiu pabaigos kaina kilmės šalyje ir paskirties šalyje), taip pat kitos išlaidos, visų pirma neregamentuojamos tranzito išlaidos, Komisijos pasiūlytos viršutinės ribos atrodo pagrįstos ir turėtų suteikti pakankamai erdvės sveikai didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų teikėjų konkurencijai.

⁽²⁾ COM(2016) 398 final.

4.6. EESRK labai abejoja pasiūlyme dėl reglamento numatyta naująja galimybe operatoriams susiderėti dėl „novatoriškų didmeninės kainodaros sistemų“, kurioms nebūtų nustatytos reguliuojamos (didžiausios) kainos ir kurios nebūtų tiesiogiai susietos su faktiškai suvartojamais kiekiais. Per komercines derybas, grindžiamas fiksuoto dydžio mokėjimais, išankstiniais įsipareigojimais arba pajėgumais, gali būti sudaromi neteisėti susitarimai, o stambieji operatoriai gali piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi, kaip ir operatoriai, turintys visą nacionalinę teritoriją apimančią tinklą, todėl nukentėtų smulkieji operatoriai ir virtualiųjų judriojo ryšio tinklų operatoriai.

4.7. EESRK pritaria pasiūlymui, kad, tarp operatorių iškilus ginčui dėl didmeninių tarptinklinio ryšio paslaugų rinkų, nacionalinės reguliavimo institucijos privalėtų atsižvelgti į EERRI nuomonę dėl taikytinų priemonių ir taip būtų užtikrintas darnesnis reglamentavimas minėtų nacionalinių institucijų lygmeniu. EESRK siūlo papildyti nuostatas dėl ginčų ir paraginti nacionalines valdžios institucijas prireikus paskatinti atitinkamus subjektus pirmiausia pasinaudoti neteisimine ginčų sprendimo procedūra.

2016 m. spalio 19 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS*
